

Inhoud

België, een land op een kruispunt in de geschiedenis	1
1. België avant la lettre	11
De 'Oude Belgen'	12
De Romeinse stempel	14
De vroege middeleeuwen (500-1000) en het ontstaan van het ancien régime	16
Merovingen en Karolingen	16
De feodale machtsstrijd	21
Naar een eenmaking in de Nederlanden	24
De scheiding der Nederlanden	25
De Zuidelijke Nederlanden	28
2. Van ancien régime naar moderne natiestaten	31
De internationale context	32
Het belang van de Franse Revolutie	32
De aftakeling van het ancien régime in Europa	33
De (wereld)kaart anders geschud	36
<i>De Verenigde Staten van Amerika</i>	36
<i>Frankrijk</i>	37
<i>De Franse expansie in Europa</i>	39
Het Congres van Wenen: de restauratie	41
Liberalisme en nationalisme	43
Cruciale etappes op weg de naar het onafhankelijke België (eind 18de eeuw tot 1814)	45
Het einde van het Oostenrijkse regime en de États Belgiques Unis (1780-1792)	45
<i>Het Franse bewind (1794-1814) als fundament voor het latere België</i>	48
3. De sociaaleconomische stroomversnelling	53
Een groeiende bevolking	56
Mensen in beweging	57
Waar woonden de Belgen?	57
De landbouw op de schop	60
Van de eerste naar de tweede industriële revolutie in België	64
Enkele structurele kenmerken van de Belgische industrie	67
Een uitstekende transportinfrastructuur	70
De sociale caleidoscoop	74
De sociale elite	75
De subtop	75
De kleine loonafhankelijken	76
De loonafhankelijken	78

4. De Belgische Revolutie en de triomf van de liberale natiestaat	83
Groeiende spanningen in het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830)	84
De opstand van 1830, het Voorlopig Bewind en de Conferentie van Londen	89
Fundamenten van de 'democratische' rechtsstaat	94
Eendracht maakt macht? De politieke ontwikkelingen van 1830 tot 1850	98
Het unionisme (1830-1847)	98
De rol van de koning	99
Kerk en Staat: het levensbeschouwelijke conflictveld	101
De revolutie van 1848	104
De triomf van het liberalisme (1850-1886)	107
Een liberale industriële revolutie	107
De eerste arbeidersprotesten	110
Verscherping van de levensbeschouwelijke tegenstellingen 1850-1884	112
De Vlaamse beweging	117
5. Emancipatiebewegingen en maatschappelijke integratie	123
Inleiding	124
Van crisis naar expansie: de belle époque	125
Het breukpunt 1886	125
Van economische crisis tot nieuwe dynamiek	126
De belle époque	127
Democratisering van het (mannen)stemrecht	129
De start van de BWP	129
De strijd om de uitbreiding van het stemrecht	131
Sociale wetgeving en integratie	135
De verzuiling: de sociaaldemocratie en de christelijke zuil	139
De sociaaldemocratie	140
De christelijke zuil en het daensisme	143
Organisaties van werkgevers en middenstanders	146
Droits de l'homme, ook voor vrouwen	146
Cultuurflamingantisme	149
De Vlaamse beweging wordt sterker	149
Eén- of tweetalig?	152
6. Kolonisatie en dekolonisatie van Congo	155
Internationale context: imperialisme 1870-1914	156
Exploratie en kolonisatie van Congo 1876-1885	158
De Onafhankelijke Congostaat 1885-1908	161
Belgisch Congo 1908-1960	165

7. België na 1914: een sociaaleconomisch portret	173
Sociaaleconomisch België in de 20ste eeuw: tussen vertrouwd en nieuw	174
De bevolking stijgt langzaam, veroudert en bestaat uit steeds diversere 'basiscellen'	175
In de 20ste eeuw wordt België een immigratieland	179
Trends in de ruimtelijke spreiding van de bevolking	181
De landbouw geraakt helemaal op de achtergrond	182
Wel en wee van de Belgische industrie in de 20ste eeuw	185
Transport, handel en diensten	189
De wereld van het geld: de geleidelijke verdwijning van de 'Belgische identiteit'	192
De evolutie van de actieve bevolking en haar genderdimensie	194
De loonafhankelijken (I): de sociaaleconomische elite	196
De loonafhankelijken (II): de middenstand	197
De loonafhankelijken	198
8. België tijdens de Eerste Wereldoorlog	203
Het neutrale België bereidt zich voor op de oorlog	204
Oorlogsverrichtingen	205
Het bezette land	207
Politieke kwesties	210
België bevrijd, maar geruïneerd	213
9. Het interbellum	215
Inleiding	216
De akkoorden van Loppem bezegelden een verruimde democratie	216
De koning, de partijen en drukkingsgroepen	222
De vorst	222
De katholieke partij	223
De BWP	224
De liberale partij	225
De Vlaams-nationalisten	225
De economische crisis en haar politieke gevolgen	225
Taalwetten en de nationale kwestie in de jaren 1930	230
De partijen en de koning ten opzichte van de regimecrisis	232
Rex, VNV en Verdinaso	234
De katholieke partij	235
De BWP	236
De liberale partij	236
De koning	236
Buitenlandse politiek	237

10. België tijdens de Tweede Wereldoorlog	241
De Achttiendaagse Veldtocht	242
Accommodatie	242
Verzet	245
Collaboratie	247
De Jodenvervolging	249
11. Tussen restauratie en vernieuwing	253
Vijf naoorlogse politieke problemen	254
De politieke krachtmeting tussen vernieuwers en behoudsgezinden	255
De CVP	255
De BSP	257
De sociaaleconomische wederopbouw	259
De naoorlogse zuiveringen of 'repressie'	261
De koningskwestie	265
Atlantisme en West-Europa in een bipolaire wereld	266
12. België na 1950 – tussen breuk en compromis	271
De levensbeschouwelijke breuklijn na 1950	272
Ontkerkelijking en verzuiling	272
Schoolstrijd en schoolpact	275
De emancipatiegolf van de jaren 1960	279
De depenalisering van abortus – de euthanasiewet	280
De economische en sociale politiek sinds de jaren 1950	282
1950 tot 1960-1961: expansiepolitiek in een moeilijk sociaal en economisch landschap	282
1961-1973: de uitbouw van een keynesiaanse staat in een tijd van economische groei	285
1973-1992: crisispolitiek	286
1992: op zoek naar een nieuwe synthese	288
De communautaire breuklijn na 1950	290
De actoren	290
Het verloop van de politieke gebeurtenissen	293
Krachtlijnen	300
België in de wereld na 1950	304
België in de NAVO en de EEG tot 1989	304
Buitenlandse politiek in een geglobaliseerde wereld	304